

Spis treści:

1. Teoria kultury w kontekście badań literackich
2. Literatura polska w latach 1956-1989
3. Teoria literatury XX-XXI wieku
4. Językoznawstwo ogólne i wybrane teorie języka
5. Interpretacje kontekstualne literatury polskiej (od średniowiecza do połowy XX w.)

Sylabus przedmiotu / modułu kształcenia		
Nazwa przedmiotu/modułu kształcenia:		Teoria kultury w kontekście badań literackich
Nazwa w języku angielskim:		Theory of culture in the context of literary studies
Język wykładowy:	Polski	
Kierunek studiów, dla którego przedmiot jest oferowany:		Filologia polska
Jednostka realizująca:		Wydział Nauk Humanistycznych
Rodzaj przedmiotu/modułu kształcenia (obowiązkowy/fakultatywny):		obowiązkowy
Poziom modułu kształcenia (np. pierwszego lub drugiego stopnia):		Drugiego stopnia
Rok studiów:	1	
Semestr:	1	
Liczba punktów ECTS:	4	
Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu:		Dr Piotr Prachnio
Imię i nazwisko prowadzących zajęcia:		dr hab. Beata Wałęciuk-Dejneka, dr hab. Andrzej Borkowski, dr Adriana Pogoda-Kołodziejak, dr Ewa Kozak, dr Barbara Stelingowska
Założenia i cele przedmiotu:		Przedmiot ma zadanie pokazać związki między badaniami literackimi a ogólną refleksją o kulturze.
Symbol efektu	Efekt uczenia się: WIEDZA	Symbol efektu kierunkowego
W_01	Ma podstawową wiedzę semiotyczną o strukturze znaku językowego na tle innych znaków oraz dotyczącą związków badań nad literaturą i językiem wraz z ich kontekstami historycznymi oraz cywilizacyjno-kulturowymi.	KW_01, KW_03
W_02	Ma podstawową wiedzę kulturoznawczą. Zna podstawową terminologię, np.: sacrum-profanum, inkulturacja, globalizacja, kultura wysoka, kultura popularna/masowa.	KW_02
W_03	Ma merytoryczną wiedzę kulturoznawczą, dającą podstawy rozumienia funkcjonowania społeczności tradycyjnych i funkcjonowania współczesnego społeczeństwa (wybranych aspektów).	K_W05, KW_04, KW_12
W_04	Zna wybrane aspekty współczesnego życia kulturalnego Polski, w tym instytucji kultury, ich dokonań i zakresu aktywności.	KW_06, KW_11
Symbol efektu	Efekt uczenia się: UMIEJĘTNOŚCI	Symbol efektu kierunkowego
U_01	Umie posługiwać się terminologią kulturoznawczą w zróżnicowanych kontekstach i sytuacjach komunikacyjnych.	K_U07, K_U05

U_02	Potrafi definiować określone zjawiska kulturowe.	KU_01
U_03	Posiada umiejętności w zakresie wykonywania określonych operacji na tekście: analizowania, redagowania, streszczania, interpretacji. Rozumie, czym jest tekst źródłowy i umie go analizować, różnicować, przeprowadzać krytykę źródeł. Umie zastosować teorię w praktyce.	K_U02
U_04	Potrafi pracować w zespole w placówkach różnego typu, pełniąc w nich wiodącą rolę i określając specyfikę oraz istotę podejmowanych zadań.	KU_16
Symbol efektu	Efekt uczenia się: KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Symbol efektu kierunkowego
K_01	Kształtuje postawę zainteresowania i szacunku wobec dziedzictwa kulturowego (narodowego, europejskiego) na gruncie różnego typu dyskursów, sytuacji komunikacyjnych, społecznych i kulturowych.	K_K02, K_K06, K_K08
K_02	Jest zainteresowany innymi kulturami, potrafi analizować ich specyfikę i odnosić ją wobec własnej kultury. Umie w kulturalny sposób znaleźć się w sytuacji kulturowej odmienności. Przestrzega etyki zawodowej.	K_K04, K_K07

Forma i typy zajęć:

Wykłady – 30 godzin

Wymagania wstępne i dodatkowe:

Zna podstawową terminologię literaturoznawczą.

Treści modułu kształcenia:

1. Zjawiska kulturowe, zakres zainteresowań kulturoznawczych.
2. Wybrane definicje i koncepcje kultury; socjologiczne ujęcie kultury; autonomia kultury? Etnografia, etnologia, antropologia kultury, folklorystyka, komparatystyka kulturowa –terminy i ich zakres.
3. Szkoły antropologiczne: ewolucjonizm, dyfuzjonizm, funkcjonalizm, socjologizm, strukturalizm, szkoła tartuska.
4. Cechy kultur tradycyjnych. Archiwum jako instytucja kultury.
5. Kultura a globalizacja; kulturowe aspekty zjawisk ekonomicznych w kontekście przemian literackich.
6. Kultura wysoka, kultura popularna/masowa wobec literatury.
7. Język a kultura. Instytucje kultury.
8. Małżeństwo, rodzina, pokrewieństwo, płeć i ich aspekty kulturowe oraz wizerunki literackie.
9. Relacje między kulturą, literaturą a władzą. Edukacja a kultura.
10. Młodość, dojrzałość, starość –aspekt historyczny i kulturowy (juwenalizacja, facylitacja).
11. Media współczesne a kultura i literatura.
12. Prywatne –publiczne w literaturze.
13. Sacrum, profanum, kultura duchowa, religia –aspekty kulturowe.
14. Kultura w sieci.

Literatura podstawowa:

1. *Antropologia kultury. Zagadnienia i wybór tekstów*, red. Andrzej Mencwel. Warszawa, Wyd. Uniwersytetu Warszawskiego, 1996, wyd. uzup. 2005.
2. *Antropologia słowa. Zagadnienia i wybór tekstów*, 2003, red. Grzegorz Godlewski, Andrzej Mencwel, Roch Sulima, Warszawa.
3. Nowicka Ewa: *Świat człowieka –świat kultury*. Warszawa, PWN, 1991, 2 wyd.: 1997

4. *Literatura i globalizacja*, red. Elżbieta M. Kur, Barbara Stelingowska, Siedlce 2017.

Literatura dodatkowa:

1. *Antropologiczne wędrówki po kulturze*, red. Wojciech Burszta. Poznań 1996.
2. *Antropologiczne wizje kultury*, red. Barbara Olszewska-Dyoniziak. Ustroń, 2004.
3. Barber Benjamin (1997). *Dżihad kontra McŚwiat*, Warszawa, [Przedmowa, R. 14.].
4. Bartmiński Jerzy, 1990, *Folklor-język-poetyka*, Wrocław.
5. Bogatyriew Piotr, Jakobson Roman, 1973, *Folklor jako specyficzna forma twórczości*, „Literatura Ludowa”, s. 28-42.
6. Burszta Wojciech, *Antropologia kultury*. Poznań, Zysk i S-ka, 1988.
7. Carrithers Michael, *Dlaczego ludzie mają kultury*, tłum. A. Tanalska-Duleba. Warszawa 1994.
8. Cassirer Ernst, *Esej o człowieku: Wstęp do filozofii kultury*, Warszawa 1977.
9. Olszewska-Dyoniziak Barbara: *Człowiek, kultura, osobowość. Wstęp do klasycznej antropologii kultury*. Kraków 1991.
10. Czyż Antoni, *Rojny i gwarny blask kultury*, Siedlce 2019.
11. *Tajemnica w tekstach kultury*, red. A. Borkowski, E. Borkowska, M. Pliszka, Siedlce 2011.

Planowane formy/działania/metody dydaktyczne:

Wykład, wykład interaktywny, wykłady połączone ze zwiedzaniem instytucji kultury (np. muzeum, archiwum).

Sposoby weryfikacji efektów uczenia się osiągniętych przez studenta:

Przedmiot kończy się zaliczeniem na ocenę, pytania z zakresu realizowanego na wykładach. Wymagana jest obecność na wykładach. Efekty sprawdzane będą w formie w kolokwiów pisemnych (2 kolokwia).

Forma i warunki zaliczenia:

Warunek uzyskania zaliczenia przedmiotu: obecność na wykładach i zaliczenia kolokwiów. Poprawy: Poprawa zgodnie ze statutem UPH.

Bilans punktów ECTS:

Studia stacjonarne

Aktywność	Obciążenie studenta
Udział w wykładach	30 godzin
Samodzielne przygotowanie się do kolokwiów i egzaminu	68 godzin
Udział w konsultacjach	2 godziny
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	100 godzin
Punkty ECTS za przedmiot	4

Sylabus przedmiotu / modułu kształcenia		
Nazwa przedmiotu/modułu kształcenia:		Literatura polska w latach 1956-1989
Nazwa w języku angielskim:	Polish literature in the years 1956-1989	
Język wykładowy:	polski	
Kierunek studiów, dla którego przedmiot jest oferowany:		filologia polska
Jednostka realizująca:	Wydział Nauk Humanistycznych	
Rodzaj przedmiotu/modułu kształcenia (obowiązkowy/fakultatywny):		obowiązkowy
Poziom modułu kształcenia (np. pierwszego lub drugiego stopnia):		drugiego stopnia
Rok studiów:	pierwszy	
Semestr:	1	
Liczba punktów ECTS:	8	
Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu:		dr hab. Sławomir Sobieraj
Imię i nazwisko prowadzących zajęcia:		dr hab. Sławomir Sobieraj, dr hab. Roman Bobryk, dr hab. Beata Wałęciuk-Dejneka, dr Valentina Krupoves, dr Piotr Prachnio
Założenia i cele przedmiotu:		Celem przedmiotu jest przybliżenie studentom literatury polskiej lat 1956-1989.
Symbol efektu	Efekt uczenia się: WIEDZA	Symbol efektu kierunkowego
W01	Student dysponuje terminologią z zakresu literaturoznawstwa polskiego dotyczącego literatury polskiej w latach 1956-1989, zna zjawiska i niezbędne terminy;	K_W02, K_W06
W02	Student zna autorów, ich dzieła i niezbędne opracowania, jak również odwołuje się w razie potrzeby do szczegółowej wiedzy z poznanych wcześniej epok literackich;	K_W01
W03	Student posiada pogłębioną wiedzę metodologiczną, umożliwiającą dokonanie analizy i interpretacji dzieła literackiego;	K_W03,
W04	Student ma wiedzę o wzajemnych powiązaniach literatury, historii i kultury;	K_W07
Symbol efektu	Efekt uczenia się: UMIEJĘTNOŚCI	Symbol efektu kierunkowego
U01	Student potrafi operować terminologią literaturoznawczą i rozumie jej znaczenie;	K_U02, K_U03

U02	Student umie selekcjonować i wykorzystać w praktyce zdobytą wiedzę z innych epok literackich;	K_U08
U03	Student potrafi dokonać szczegółowej analizy i interpretacji tekstu źródłowego oraz wyrazić o nim opinię;	K_U08, K_U10
Symbol efektu	Efekt uczenia się: KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Symbol efektu kierunkowego
K01	Student jest gotów do jasnego i precyzyjnego określania priorytetów służących realizacji określonych zadań badawczych i dydaktycznych;	K_K02
K02	Student jest gotów do świadomego podnoszenia poziomu swej wiedzy i umiejętności, ciągłego doksztalcenia się zawodowego i rozwoju osobistego;	K_K06
Forma i typy zajęć:	wykłady (15 godz.), ćwiczenia (30 godz.)	
Wymagania wstępne i dodatkowe:		
Znajomość zagadnień i terminów występujących w literaturze w latach 1956-1989.		
Treści modułu kształcenia:		
<p>Ćwiczenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poezja przełomu – <i>Poemat dla dorosłych</i> Adama Ważyka. 2. Barok, groteska i turpizm w poezji Stanisława Grochowiaka. 3. Bunt i obrazoburstwo w wierszach Andrzeja Bursy. 4. „Poodwilżowa” poezja Tadeusza Różewicza. 5. Opowiadania Marka Hłaski jako przejaw krytyki PRL. 6. Poezja lingwistyczna: Miron Białoszewski. 7. Halina Poświatowska – poetka miłości i śmierci. 8. Zbigniew Herbert – poeta kultury. 9. <i>Pornografia</i> Witolda Gombrowicza. Refleksje o formie, kreacji i tradycji. 10. <i>Emigranci</i> Sławomira Mrożka. Motyw samotności. Pytania o sens bytu. 11. Poezja Stanisława Barańczaka wobec zniewolenia, propagandy i nowomowy. 12. <i>Stara kobieta wysiaduje</i> Tadeusza Różewicza a teatr absurdu. . 13. Poezja Czesława Miłosza wobec historii, kultury i moralności. Poszukiwanie sensu. 14. Liryka Wisławy Szymborskiej. Intelktualizm i ironia. 15. Wiesława Myśliwskiego <i>Kamień na kamieniu</i> a nurt chłopski w prozie. <p>Wykłady:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wprowadzenie do epoki 1956-1989 – kontekst historyczny. Przełom roku 1956. 2. Literatura emigracyjna a literatura krajowa. Uwarunkowania polityczne. 3. Ośrodki i instytucje kultury emigracyjnej. 4. Życie literackie w kraju po przełomie październikowym. 5. Pokolenie „Współczesności”. 6. Nurt chłopski w literaturze polskiej lat 60., 70. i 80. 7. „Nowa Fala” – programy i poezja. 8. Emigracyjna eseistyka i diarystyka. Gombrowicz, Miłosz, Herling-Grudziński. 9. Dramaturgia Tadeusza Różewicza. Absurd, eksperyment i katastroficzna wizja człowieczeństwa. 10. Dramaturgia Sławomira Mrożka. Groteska, realizm i uniwersalizm. 11. Proza Tadeusza Konwickiego. Rozrachunki z przeszłością i terażniejszością. 		

Literatura podstawowa:

Źródła:

1. S. Barańczak: *Wiersze zebrane*. Kraków 2006.
2. M. Białoszewski: *Wiersze*. Warszawa 1997.
3. A. Bursa: *Wiersze*. Toruń 1993.
4. W. Gombrowicz: *Dziennik 1957-1961, Dziennik 1961-1969*. Kraków 1997. (wybór)
5. W. Gombrowicz: *Pornografia*. Kraków 2011.
6. S. Grochowiak: *Wybór poezji*. Oprac. J. Łukasiewicz. Wrocław 2000.
7. Z. Herbert: *Wiersze wybrane*. Oprac. R. Krynicki. Kraków 2004.
8. G. Herling-Grudziński: *Dziennik pisany nocą*. T. 1-2. Kraków 2011-2012 (wybór).
9. M. Hłasko: *Pierwszy krok w chmurach*. Warszawa 1999.
10. Cz. Miłosz: *Wiersze*. T. 2-5. Kraków 1993-2009.
11. Cz. Miłosz: *Wiersze wybrane*. Warszawa 1996.
12. Cz. Miłosz: *Ziemia Ulro*. Kraków 1994.
13. S. Mrozek: *Emigranci*. Warszawa 2003, *Indyk, Tango* – dowolne wyd.
14. W. Myśliwski: *Kamień na kamieniu*. Warszawa 1984.
15. H. Poświatowska: *Poezje zebrane*. Oprac. A. Madyda, wstęp: G. Halkiewicz-Sojak. Toruń 1994.
16. T. Różewicz: *Utwory zebrane*. T. I-II, *Dramat*. T. 1-2, Wrocław 2005 (tu: *Kartoteka, Świadkowie albo nasza mała stabilizacja* i *Stara kobieta wysiaduje*).
17. T. Różewicz: *Utwory zebrane*. T. VIII-IX. Poezja. T. 2-3. Wrocław 2006.
18. W. Szymborska: *Wiersze wybrane*. Kraków 2010.
19. A. Ważyk: *Poemat dla dorosłych i inne wiersze*, Warszawa 1957.
20. Tadeusz Konwicki: *Kalendarz i klepsydra*. Warszawa 1989, *Mała apokalipsa*. Warszawa 1989, *Sennik współczesny*, Warszawa 1970.

Opracowania:

1. E. Balcerzan: *Poezja polska w latach 1939-1965*. Warszawa 1982-1988, tomy I (*Strategie liryczne*)-II (*Ideologie artystyczne*).
2. S. Burkot: *Literatura polska w latach 1939-1999*. Warszawa 2002.
3. P. Czaplinski, P. Śliwiński: *Literatura polska 1976-1998. Przewodnik po prozie i poezji*. Kraków 1999 (i wyd. nast.).
4. T. Drewnowski: *Literatura polska 1944-1989. Próba scalenia. Obiegi-wzorce-style*. Kraków 2004 (lub wyd. wcześniejsze: Warszawa 1997).
5. *Literatura polska 1918-1975*. Tom III, część 1: 1945-1975. Warszawa 1996.

Literatura dodatkowa:

1. Z. Bieńkowski: *Jasno myślący barbarzyńca*. W: *Poezja i niepoezja*. Wrocław 1967.
2. J. Błoński: *Fetyszysta brzydoty*. W: *Zmiana warty*. Wrocław 1961.
3. R. Bobryk: *Koncept poezji i poety w wierszach Zbigniewa Herberta*. Siedlce 2017.
4. S. Burkot: *Proza powojenna 1945-1987*. Warszawa 1991.
5. M. Chrzanowski: *Twórczość literacka Andrzeja Bursy*. Kraków 1978.
6. L. Dorak-Wojakowska: *Poetyka cielesności w utworach dramatycznych Tadeusza Różewicza*. Kraków 2007.
7. L. Eustachiewicz: *Dramaturgia polska w latach 1945-77*. Warszawa 1979.
8. M. Głowiński: *Parodia konstruktywna (o Pornografii Gombrowicza)*. W: *Gry powieściowe*. Warszawa 1973.
9. J. Kwiatkowski: *Ciemne wiersze Grochowiaka*. W: *Klucze do wyobraźni*. Kraków 1973.
10. T. Nyczek: *Tyle naraz świata. 27X Szymborska*. Kraków 2005.
11. *O wierszach Mirona Białoszewskiego*. Red.: J. Brzozowski. Łódź 1993.
12. D. Pawelec: *Poezja Stanisława Barańczaka. Reguły i konteksty*. Katowice 1992.
13. M. Piwińska: *Mrożka dialektyka magiczna*. W: *Legenda romantyczna i szydery*. Warszawa 1973.

14. M. Pryzwan: „*Ja minę ty miniesz...*” *Wspomnienia o Halinie Poświatowskiej*. Warszawa 2008.
15. A. Sandauer: *Poezja rupieci. Rzecz o Mironie Białoszewskim*. W: *Zebrane pisma krytyczne*. Warszawa 1981.
16. A. Sobolewska: *Maksymalnie udana egzystencja. Szkice o życiu i twórczości Mirona Białoszewskiego*. Warszawa 1999. (*Maksymalnie udana egzystencja. Miron Białoszewski*. W: *Sporne postaci polskiej literatury współczesnej*. Red. A. Brodzka. Warszawa 1994).
17. S. Stabro: *Jeszcze barok*. W: *Zamknięty rozdział*. Wrocław 1994.
18. S. Stabro: *Poezja i historia. Od Żagarów do Nowej Fali*. Kraków 2001.
19. B. Tokarz: *Poetyka Nowej Fali*. Katowice 1990.
20. K. Wyka: *Rzecz wyobraźni*. Wyd. II. Warszawa 1977.
21. Z. Zarębianka: *Wtajemniczenia (w) Miłosza*. Kraków 2014.
22. Anna Krajewska: *Dramat i teatr absurdu w Polsce*. Poznań 1996.
23. Małgorzata Sugiera: *Dramaturgia Sławomira Mrożka*. Kraków 1996.
24. Jan Walc: *Tadeusza Konwickiego przedstawianie świata*. Warszawa 2010.

Planowane formy/działania/metody dydaktyczne:

Ćwiczenia oparte na metodzie konwersacyjnej, w razie potrzeby wspartej technikami multimedialnymi. Wykład tradycyjny wspomagany technikami multimedialnymi.

Sposoby weryfikacji efektów uczenia się osiągniętych przez studenta:

Efekty w zakresie wiedzy i umiejętności sprawdzane będą na ćwiczeniach, zaliczeniu końcowym oraz egzaminie ustnym. Kompetencje społeczne weryfikowane będą podczas ćwiczeń (testy pisemne), zaliczenia końcowego i egzaminu.

Forma i warunki zaliczenia:

Pozytywnie zaliczone kolokwium pisemne (uzyskanie minimum 51% punktów z odpowiedzi na pytania). Egzamin ustny – uzyskanie pozytywnej oceny.

Bilans punktów ECTS:

Studia stacjonarne

Aktywność	Obciążenie studenta
Udział w ćwiczeniach i wykładach	45 godz.
Samodzielne przygotowanie się do ćwiczeń i wykładów	80 godz.
Udział w konsultacjach godz. z przedmiotu	5 godz.
Samodzielne przygotowanie się do kolokwium	20 godz.
Przygotowanie się do egzaminu i obecność na egzaminie	50 godz.
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	200 godz.
Punkty ECTS za przedmiot	8 ECTS

Sylabus przedmiotu / modułu kształcenia		
Nazwa przedmiotu/modułu kształcenia:		Teoria literatury XX-XI wieku
Nazwa w języku angielskim:		Literary theory XX-XXI century
Język wykładowy:	Polski	
Kierunek studiów, dla którego przedmiot jest oferowany:		Filologia polska
Jednostka realizująca:		Wydział Nauk Humanistycznych
Rodzaj przedmiotu/modułu kształcenia (obowiązkowy/fakultatywny):		Obowiązkowy
Poziom modułu kształcenia (np. pierwszego lub drugiego stopnia):		Drugiego stopnia
Rok studiów:	1	
Semestr:	1	
Liczba punktów ECTS:	8	
Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu:		dr hab. Roman Bobryk
Imię i nazwisko prowadzących zajęcia:		dr hab. Roman Bobryk, dr hab. Andrzej Borkowski, dr Marcin Pliszka, dr Barbara Stelingowska
Założenia i cele przedmiotu:		Celem przedmiotu jest zaznajomienie studentów z podstawowymi założeniami najważniejszych koncepcji teoretycznoliterackich, ze szczególnym uwzględnieniem koncepcji XX-wiecznych i najnowszych
Symbol efektu	Efekt uczenia się: WIEDZA	Symbol efektu kierunkowego
W_01	Ma poszerzoną i ugruntowaną wiedzę z zakresu teorii badań literackich.	KW_01, KW_02, KW_10
W_02	Jest zaznajomiony z wybranymi teoriami dzieła literackiego i jego badania od antyku po teorie współczesne.	KW_03, KW_05
W_03	Zna podstawowe pojęcia i problemy związane z poszczególnymi kierunkami w badaniach teoretycznoliterackich.	KW_01
W_04	Zna i rozumie potrzeby ukazywania praktycznej roli najnowszych badań nad literaturą w perspektywie współczesnych przemian kulturowo-cywilizacyjnych.	KW_12
Symbol efektu	Efekt uczenia się: UMIEJĘTNOŚCI	Symbol efektu kierunkowego
U_01	Ma umiejętność poprawnego referowania tekstów teoretycznoliterackich oraz odczytywania zawartych w nich sądów o literaturze.	K_K02, K_K08

U_02	Ma umiejętność zestawiania różnych stanowisk, dotyczących określonego problemu teoretycznego oraz operowania tekstem literackim jako exemplum zagadnienia teoretycznego.	KU_03, KU_05
Symbol efektu	Efekt uczenia się: KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Symbol efektu kierunkowego
K_01	Stara się poprawnie wypowiadać i dba o kulturę języka.	K_K01
K_02	Dzieło literackie potrafi traktować jako tekst nacechowany aksjologicznie.	K_K03
Forma i typy zajęć:	Wykład – 15 godzin, ćwiczenia – 15 godzin	
Wymagania wstępne i dodatkowe:		
Wymagana podstawowa wiedza z zakresu poetyki (wersyfikacji, stylistyki literackiej morfologii tekstu literackiego i genologii), analizy i interpretacji dzieła literackiego oraz warsztatu metodologii literackiej.		
Treści modułu kształcenia:		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Początki literaturoznawstwa europejskiego: Platońska poezja natchniona (Ion) i sztuka poezji Arystotelesa (Poetyka). Rzymska recepcja teorii greckich: Horacy (<i>List do Pizonów</i>). 2. Symboliczno-semiotyczna koncepcja słowa poetyckiego św. Augustyna. Średniowieczna alegoreza. Poglądy na język poetycki i dzieło literackie Dantego (<i>O poezji doskonałej</i>). Poetyka Scaligera. 3. Teoria literatury klasycyzmu francuskiego (Boileau: <i>Sztuka poetycka</i>). Romantyczne koncepcje teoretycznoliterackie. 4. Psychoanaliza w badaniach literackich: Freud, Jung i Lacan. 5. Fenomenologiczna orientacja w badaniach Romana Ingardena. Rola odbioru i odbiorcy w niemieckiej estetyce recepcji (Iser, Jauss). 6. Formalizm rosyjski i czeski strukturalizm. 7. Francuska narratologia strukturalna. Polska odmiana strukturalizmu: komunikacja literacka. 8. Semiotyczne orientacje w badaniach literackich: Łotman, Eco 9. Teoretyczne propozycje Michaiła Bachtina i teoria aktów mowy Austina – ich znaczenie dla teorii literatury XX wieku. Intertekstualność w badaniach literackich. Wąskie i szerokie pojmowanie intertekstualności. Odmiany intertekstualności. 10. Hermeneutyka w badaniach literackich: Heidegger – Gadamer – Ricoeur. 11. Komparatystyka literacka. 12. Dekonstrukcjonizm w badaniach literackich. Jacques Derrida i jego koncepcje. Paul de Man i szkoła Yale. 13. Krytyka feministyczna i badania genderowe. 14. Postkolonializm w badaniach literackich. 15. Geopoetyka. 		
Literatura podstawowa:		
<ol style="list-style-type: none"> 1. A. Burzyńska, M. P. Markowski: <i>Teorie literatury XX wieku</i>. Podręcznik. Kraków 2006. 2. A. Burzyńska, M. P. Markowski: <i>Teorie literatury XX wieku. Antologia</i>. Kraków 2006 (wybór). 3. E. Sarnowska-Temierusz: <i>Przeszłość poetyki</i>. Warszawa 1995. 4. <i>Sporne i bezsporne problemy wiedzy o literaturze</i>. Red W. Bolecki. Warszawa 2002 (wybór). 5. <i>Kulturowa teoria literatury 2. Poetyki, problematyki, interpretacje</i>. Red. Ryszard Nycz i Teresa Walas. Kraków 2012 (wybór). 		
Literatura dodatkowa:		

1. J. Culler: *Teoria literatury. Bardzo krótkie wprowadzenie*. Przekł. M. Bassaj. Warszawa 1998.
2. *Literatura, teoria, metodologia*. Red. D. Ulicka. Warszawa 2005.
3. Z. Mitosek: *Teorie badań literackich*. Warszawa 1998 (i późniejsze).
4. R. Nycz: *Tekstowy świat. Poststrukturalizm a wiedza o literaturze*. Kraków 2001.
5. Teksty pomocnicze (do wyboru): Arystoteles: *Poetyka*. Przekł i oprac. H. Podbielski, Wrocław 1983 lub inne wydania. M. Bachtin: *Problem gatunków mowy*. W tegoż: *Estetyka twórczości słownej*. Przekł. D. Ulicka. Warszawa 1986. R. Barthes: *Wstęp do analizy strukturalnej opowiadań*. Przekł. W. Błońska. „Pamiętnik Literacki” 1968, z. 4. C. Cavanagh: *Postkolonialna Polska. Biała plama na mapie współczesnych teorii*. Przekł. T. Kunz. „Teksty Drugie” 2003, nr 2-3. J. Culler: *Dekonstrukcja i jej konsekwencje dla badań literackich*. „Pamiętnik Literacki” 1987, z. 4.; M. Głowiński: *Style odbioru. Szkice okomunikacji literackiej*. Kraków 1977; rozdz.: *Odbiorca wirtualny w strukturze utworu poetyckiego; Odbiór, konotacje, styl*. J. Lotman: *O znaczeniu we wtórnych systemach modelujących*. Przekł. J. Faryno. „Pamiętnik Literacki” 1969, z. 1. M. Moskalewicz: „Murzynek Bambo – czarny, wesoly...” *Próba postkolonialnej interpretacji tekstu*. „Teksty Drugie” 2005, nr 1-2. R. Ohmann: *Akty mowy a definicja literatury*. Przekł. B. Kowalik i W. Krajka. „Pamiętnik Literacki” 1980, z. 2. W. Propp: *Morfologia bajki*. Przekł. [z franc.] S. Balbus. „Pamiętnik Literacki” 1968, z. 4. G. Ritz: *Gender studies dziś. Budowanie teorii i wędrowanie teorii*. „Teksty Drugie” 2008, z. 3. E. Rybicka, *Geopoetyka. Przestrzeń i miejsce w e współczesnych teoriach i praktykach literackich*. Kraków 2014. E. Thompson, *Trubadurzy Imperium. Literatura rosyjska i kolonializm*. Kraków 2000 (wybrane fragmenty).

Planowane formy/działania/metody dydaktyczne:

Zajęcia oparte na analizie wybranych tekstów teoretycznych z odniesieniami do utworów literackich (także pogadanka heurystyczna, moderowana dyskusja).

Sposoby weryfikacji efektów uczenia się osiągniętych przez studenta:

Efekty dotyczące umiejętności i kompetencji społecznych sprawdzane będą na bieżąco – podczas ćwiczeń. Efekty dotyczące wiedzy sprawdzane będą podczas egzaminu składanego w sesji zimowej.

Forma i warunki zaliczenia:

Podstawą zaliczenia ćwiczeń jest aktywny udział w zajęciach. Przedmiot kończy się egzaminem pisemnym, który obejmuje pytania sprawdzające wiedzę z zakresu przedmiotu. Dodatkowe testy pisemne (2 w semestrze).

Bilans punktów ECTS:

Studia stacjonarne

Aktywność

Obciążenie studenta

Udział w wykładach

15 godzin

Udział w ćwiczeniach

15 godzin

Przygotowanie do ćwiczeń

93 godziny

Udział w konsultacjach

2 godziny

Przygotowanie do egzaminu

75 godzin

Sumaryczne obciążenie pracą studenta

200 godzin

Punkty ECTS za przedmiot	8
--------------------------	---

Sylabus przedmiotu / modułu kształcenia		
Nazwa przedmiotu/modułu kształcenia:		Językoznawstwo ogólne i wybrane teorie języka
Nazwa w języku angielskim:	General Linguistics and Language Theory	
Język wykładowy:	polski	
Kierunek studiów, dla którego przedmiot jest oferowany:		Filologia polska
Jednostka realizująca:	Wydział Nauk Humanistycznych	
Rodzaj przedmiotu/modułu kształcenia (obowiązkowy/fakultatywny):		obowiązkowy
Poziom modułu kształcenia (np. pierwszego lub drugiego stopnia):		drugiego
Rok studiów:	pierwszy	
Semestr:	1	
Liczba punktów ECTS:	5	
Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu:		prof. Aleksander Kiklewicz
Imię i nazwisko prowadzących zajęcia:		prof. Aleksander Kiklewicz , dr hab. Alina Maciejewska, dr hab. Elena Koriakowcewa
Założenia i cele przedmiotu:		Przedmiot ma na celu usystematyzowanie i pogłębienie wiedzy studentów na temat kierunków badań językoznawczych, nowych teorii i szkół badawczych.
Symbol efektu	Efekt uczenia się: WIEDZA	Symbol efektu kierunkowego
W01	Student ma pogłębioną wiedzę teoretyczną o specyfice i miejscu językoznawstwa w naukach filologicznych i szeroko pojętej humanistyce.	K_W01, K_W10
W02	Ma poszerzoną wiedzę o współczesnych i historycznych tendencjach rozwojowych języka.	K_W04
W03	Dysponuje terminologią z zakresu językoznawstwa. Ma refleksję metaterminologiczną.	K_W01, K_W02
Symbol efektu	Efekt uczenia się: UMIEJĘTNOŚCI	Symbol efektu kierunkowego
U01	Posiada umiejętność sukcesywnego włączania do swojego słownictwa specjalistycznego terminologicznych obszarów nauki, które poznaje.	K_U01, K_U02
U02	Posiada pogłębioną umiejętność tworzenia tekstów w zakresie dyscyplin językoznawczych z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, zawartych w literaturze przedmiotu.	K_U08, K_U09

Symbol efektu	Efekt uczenia się: KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Symbol efektu kierunkowego
K01	Jest otwarty na inne kultury, zarówno z europejskiego kręgu, jak i z pozostałych kontynentów.	K_K02, K_K04
Forma i typy zajęć:		wykład 30 godz.
Wymagania wstępne i dodatkowe:		
Przedmiot nawiązuje do podstawowych zagadnień teoretycznych oraz pojęć i terminów w zakresie wiedzy o języku , z którymi studenci zapoznali się na wcześniejszych latach studiów w toku nauczania innych przedmiotów językoznawczych.		
Treści modułu kształcenia:		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Metodologiczne podstawy językoznawstwa. Językoznawstwo ogólne a językoznawstwo szczegółowe. Językoznawstwo diachroniczne i synchroniczne. Językoznawstwo historyczno-porównawcze i typologiczne, językoznawstwo wewnętrzne i zewnętrzne. 2. Lingwistyka a inne dyscypliny naukowe. Filozoficzne aspekty języka. Lingwistyka a logika. Współczesne poglądy na temat nauki; tzw. paradygmaty nauki. 3. Historyczny rozwój badań lingwistycznych. Przednaukowe stadium dziejów lingwistyki. 4. Językoznawstwo historyczno-porównawcze. Dziewiętnastowieczne nurty badań historycznojęzykowych; szkoła młodogramatyków. Dwudziestowieczne koncepcje badań diachronicznych. 5. Prekursorzy strukturalizmu: Jan Baudouin de Courtenay i Mikołaj Kruszewski – tzw. kazańska szkoła lingwistyczna; jej znaczenie w dziejach językoznawstwa. 6. Ferdinand de Saussure – twórca podstaw teoretycznych współczesnego językoznawstwa strukturalnego i jego teoria opisu języka. 7. Szkoły językoznawstwa strukturalnego. Szkoła genewska (Charles Ballý), szkoła praska (Roman Jakobson), szkoła kopenhaska (Louis Hjelmslev), dystrybucjonizm amerykański (Franz Boas, Edward Sapir, Leonard Bloomfield, Zellig Harris). 8. Gramatyka generatywno-transformacyjna Noama Chomsky’ego; naczelna teza generatywizmu o autonomii języka i prymacie składni nad semantyką. Implikacje filozoficzne gramatyki generatywnotransformacyjnej. 9. Językoznawstwo kognitywne jako przejaw paradygmatu postmodernistycznego. Koncepcje kategoryzacji, modeli pojęciowych, metaforyzacji (Ronald W. Langacker, George Lakoff, Mark Johnson). Nurty badań kognitywnych w pracach polskich językoznawców. 10. Semiotyczne podstawy języka. Znak językowy. Typologia znaków językowych i ich funkcjonalny charakter. Podstawowe teorie funkcji języka. 11. Semantyka językoznawcza. Ważniejsze koncepcje i teorie opisu semantycznego języka w dziejach myśli językoznawczej. 12. Współczesna semantyka językoznawcza – jej różne nurty. Wybrane współczesne kierunki i nurty badań językoznawczych (m.in. socjolingwistyka, psycholingwistyka, pragmalingwistyka, teoria aktów mowy, językoznawstwo kulturowe i etnolingwistyka, tekstologia i in.) 		
Literatura podstawowa:		
(w wyborze) <ol style="list-style-type: none">1. Współczesny język polski, red. J. Bartmiński, Lublin 2010. (wybrane rozdziały)		

2. A. Furdal, Językoznawstwo otwarte, wyd. 3. poszerzone i poprawione, Wrocław-Warszawa-Kraków 2000.
3. R. Grzegorzczkova, Wstęp do językoznawstwa, Seria: Krótkie wykłady z językoznawstwa, Warszawa 2007.
4. C. Lachur, Zarys językoznawstwa ogólnego, Opole 2004.
5. R. W. Langacker, Gramatyka kognitywna, Kraków 2009.
6. Metodologie językoznawstwa. Współczesne tendencje i kontrowersje, red. P. Stalmaszczyk, Kraków 2008.
7. M. A. Paveau, G. E. Sarfati, Wielkie teorie językoznawcze. Od językoznawstwa historycznoporównawczego do pragmatyki, Kraków 2009.
8. F. de Saussure, Kurs językoznawstwa ogólnego, przekł. K. Kasprzyk, wyd. 2. poprawione, Warszawa 1991.

Literatura dodatkowa:

1. J. Bańczerowski, J. Pogonowski, T. Zgółka, Wstęp do językoznawstwa, Poznań 1982.
2. J. Bartmiński, Językowe podstawy obrazu świata, Lublin 2006.
3. J. N. Baudouin de Courtenay, Dzieła wybrane, t. I-VI, Warszawa 1974-1983.
4. K. Bühler, Teoria języka, pod red. K. Polańskiego, tłum. J. Koźbiał, Warszawa 2001.
5. N. Chomsky, Zagadnienia teorii składni, przekład I. Jakubczak, Wrocław 1982.
6. Encyklopedia językoznawstwa ogólnego, pod red. K. Polańskiego, wyd. 2, poprawione i uzupełnione, Wrocław 1999.
7. V. Evans, Leksykon językoznawstwa kognitywnego, Kraków 2009.
8. R. Grzegorzczkova, Wprowadzenie do semantyki językoznawczej, Warszawa 1990; wyd. 3. poprawione i rozszerzone, Warszawa 2001.
9. A. Heinz, Dzieje językoznawstwa w zarysie, Warszawa 1978.
10. M. Ivić, Kierunki w lingwistyce, Wrocław 1975.
11. R. Jakobson R., W poszukiwaniu istoty języka t. 1-2, pod red. M. R. Mayenowej, Warszawa 1989.
12. Językoznawstwo kognitywne. Wybór tekstów, pod red. W. Kubińskiego, R. Kalisza i E. Modrzejewskiej, Gdańsk 1998. Kognitywne podstawy języka i językoznawstwa, pod red. E. Tabakowskiej, Kraków 2001.
13. J. Kuryłowicz, Studia językoznawcze, Warszawa 1987 /zwłaszcza cz. 1 i 2, s. 5-251/.
14. R.W. Langacker, Wykłady z gramatyki kognitywnej, pod red. H. Kardeli, Lublin 1995.
15. J. Lyons, Chomsky, tłum. B. Stanosz, Warszawa 1975.
16. J. Lyons, Semantyka, t. 1-2, tłum. A. Weinsberg, Warszawa 1984-1989.
17. J. Lyons, Wstęp do językoznawstwa, Warszawa
18. E. Łuczyński, J. Maćkiewicz, Językoznawstwo ogólne. Wybrane zagadnienia, Gdańsk 1999.
19. W. Mańczak, Wieża Babel, Wrocław 1999.
20. T. Milewski, Językoznawstwo, Warszawa 1965, wyd. 2. 1975.
21. A. Wierzbicka, Język - umysł - kultura, pod red. J. Bartmińskiego, Warszawa 1999.
22. A. Wierzbicka, Semantyka. Jednostki elementarne i uniwersalne, Lublin 2006.
23. J. Wierchowski, Semantyka językoznawcza, Warszawa 1981.
24. L. Zabrocki, U podstaw struktury i rozwoju języka, Warszawa-Poznań 1980.
25. L. Zawadowski, Lingwistyczna teoria języka, Warszawa 1966.
26. T. Zgółka, Język, kompetencja, gramatyka. Studium z metodologii lingwistyki, Warszawa 1980.

Planowane formy/działania/metody dydaktyczne:

Wykład uzupełniany prezentacjami materiałów źródłowych w omawianym zakresie i tablicami graficznymi syntetyzującymi wybrane zagadnienia oraz materiałami multimedialnymi. Bezpośrednie nawiązania do tekstów naukowych autorstwa twórców omawianych kierunków badań językoznawczych, nowych teorii i szkół badawczych.

Sposoby weryfikacji efektów uczenia się osiągniętych przez studenta:

Weryfikacja efektów na podstawie udziału w wykładach, ocenie przygotowanych indywidualnie przez studentów domowych prac kontrolnych i poziomu przygotowania do egzaminu.

Forma i warunki zaliczenia:

Warunkiem uzyskania zaliczenia przedmiotu jest udział w zajęciach dydaktycznych, pozytywna ocena samodzielnie wykonanej pracy kontrolnej oraz ocena wyników pisemnego egzaminu sprawdzającego – stopień przyswojenia materiału objętego ustalonym przez wykładowcę zakresem wiedzy.

Bilans punktów ECTS:

Aktywność	Obciążenie studenta
Udział w wykładach/ćwiczeniach	30 godz
Udział w konsultacjach	5 godz.
Samodzielna lektura, przygotowanie pracy kontrolnej	40 godz.
Przygotowanie się do egzaminu i obecność na egzaminie	50 godz.
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	125 godz.
Punkty ECTS za przedmiot	5

Sylabus przedmiotu / modułu kształcenia		
Nazwa przedmiotu/modułu kształcenia:		Interpretacje kontekstualne literatury polskiej (od średniowiecza do połowy XX w.)
Nazwa w języku angielskim:		Contextual interpretation of Polish literature (from the Middle Ages to the middle of the 20th century)
Język wykładowy:	Polski	
Kierunek studiów, dla którego przedmiot jest oferowany:		Filologia polska
Jednostka realizująca:		Instytut Językoznawstwa i Literaturoznawstwa, Wydział Nauk Humanistycznych
Rodzaj przedmiotu/modułu kształcenia (obowiązkowy/fakultatywny):		Obowiązkowy
Poziom modułu kształcenia (np. pierwszego lub drugiego stopnia):		Drugiego stopnia
Rok studiów:	1	
Semestr:	1	
Liczba punktów ECTS:	5	
Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu:		dr Barbara Stelingowska
Imię i nazwisko prowadzących zajęcia:		dr hab. Andrzej Borkowski, dr hab. Roman Bobryk, dr Marcin Pliszka, dr Barbara Stelingowska
Założenia i cele przedmiotu:		Celem przedmiotu jest wdrożenie studentów do wykorzystania literaturoznawczej wiedzy teoretycznej w praktyce interpretacyjnej na przykładzie tekstów literackich różnych epok.
Symbol efektu	Efekt uczenia się: WIEDZA	Symbol efektu kierunkowego
W_01	Student zna definicję tekstu; różne odmiany analizy literackiej: analizę immanentną, kontekstową, funkcjonalną, historycznoliteracką, krytycznoliteracką, dydaktyczną itp. Ma pogłębioną wiedzę o specyfice filologii wśród nauk humanistycznych	K_W03, K_W05
W_02	Student rozumie pojęcie „interpretacja” i „analiza”; zna pojęcia związane z warsztatem analitycznym i zdaje sobie sprawę z intertekstualnego charakteru interpretacji.	K_W06
W_03	Potrafi omówić podstawowe problemy interpretacji tekstu. Zna hermeneutyczną metodę lektury dzieła literackiego	K_W01, K_W06
W_04	Zna podstawowe pojęcia z zakresu krytyki literackiej	KW_04
W_05	Zna problemy recepcji i wartościowania dzieła literackiego w kontekście dialogu międzykulturowego	KW_08, KW_09

Symbol efektu	Efekt uczenia się: UMIEJĘTNOŚCI	Symbol efektu kierunkowego
U_01	Student potrafi odtworzyć i wykorzystać w praktyce strukturalną strategię analizy tekstu kulturowego	K_U01
U_02	Umie poprawnie referować teksty historyczno-i krytycznoliterackie oraz odczytywać zawarte w nich sądy interpretacyjne, a także zestawiać różne sądy na temat tego samego tekstu kultury.	KU_03, KU_04
U_03	Nabiera umiejętności analizy, rozumienia i wyjaśniania sensu utworu literackiego w powiązaniu z jego budową oraz kontekstami literackimi i kulturowymi	KU_03
U_04	Korzystać z bibliotek naukowych i specjalistycznych, zachęcać innych do pogłębiania wiedzy, zwracając uwagę na ważną rolę książki w kulturze, biblioteki i wydawnictwa, oraz organizować proces uczenia się i wymiany myśli w grupie wieloosobowej	KU_15
U_05	Potrafi ustawicznie uczyć się, pogłębiając swoją wiedzę literacką i doskonaląc zdobyte umiejętności w zakresie adaptacji i kreacji tekstu oraz wykorzystywać zdobyte sprawności w różnych obszarach życia kulturalnego	KU_14
U_06	Potrafi brać udział w dyskusji i debacie na tematy literackie.	KU_06
Symbol efektu	Efekt uczenia się: KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Symbol efektu kierunkowego
K_01	Jest gotów do odbioru różnych tekstów artystycznych.	K_K03
K_02	Jest gotów do pogłębiania i rozwijania upodobań literackich, językowych i kulturalnych.	K_K05
Forma i typy zajęć:		Wykład – 15 godzin, ćwiczenia – 30 godzin
Wymagania wstępne i dodatkowe:		
Podstawowa wiedza terminów z zakresu poetyk i wiedzy o literaturze; ogólna wiedza na temat współczesnych zjawisk z obszaru szeroko pojętej kultury.		
Treści modułu kształcenia:		
Zajęcia mają charakter praktyczny i ich celem jest nabycie wszechstronnej umiejętności pracy z tekstem literackim oraz innymi tekstami kultury (adaptacje literatury). Problemy szczegółowe:		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Interpretacja – istota zjawiska, podstawowe terminy, granice interpretacji. 2. Analiza i interpretacja dzieła literackiego oraz innych tekstów kultury – ujęcia teoretyczne, wybrane zagadnienia. 3. Warsztaty analityczno-interpretatorskie. 4. Interpretacja tekstów lirycznych. 5. Interpretacja tekstów epickich. 6. Interpretacja tekstów dramatycznych 7. Adaptacje literatury: film i teatr. 8. W stronę komparatystyki. 		

Literatura podstawowa:

1. *Wielka Historia Literatury Polskiej* (od Średniowiecza do Literatury polskiej w latach II wojny światowej, wydania najnowsze) (wybrane zagadnienia i teksty).
2. M. Janion, *Odnawianie znaczeń*, Kraków 1980.
3. J. Krzyżanowski, *Paralele. Studia porównawcze z pogranicza literatury i folkloru*, Warszawa 1977.
4. *Kody kultury. Interakcja, transformacja, synergia*, red. H. Kubicka, O. Taranek, Wrocław 2009 (wybrane teksty).

Literatura dodatkowa:

1. *Mała Historia Literatury Polskiej* (od Średniowiecza do Trzydziestolecia: 1914-1944).
2. J. Sławiński, *Miejsce interpretacji*, Gdańsk 2001.
3. S. Wyslouch, *Literatura a sztuki wizualne*, Warszawa 1994.
4. A. Czyż, *Rojny i gwarny blask kultury*, Siedlce 2019.
5. *Literatura i wielość kultur*, red. E. M. Kur, B. Stelingowska, Siedlce 2019.
6. *Dramat polski. Interpretacje*. Red. J. Ciechowicz, Z. Majchrowski, Gdańsk 2001.
7. *Liryka polska. Interpretacje*. Red. J. Prokop, J. Sławiński, Gdańsk 2001.
8. M. Pliszka, *Przestrzenie. Studia i szkice o literaturze*. Siedlce 2018 (rozdział: *Lemowska inspiracja: między tekstem a filmem*).

Planowane formy/działania/metody dydaktyczne:

Praca nad tekstem, metoda filologiczno-tłumaczeniowa, metoda heurystyczna, konwersacje, wykład wspomagany technikami multimedialnymi.

Sposoby weryfikacji efektów uczenia się osiągniętych przez studenta:

Efekty sprawdzane będą pisemnie oraz ustnie na bieżąco podczas ćwiczeń oraz na egzaminie w sesji egzaminacyjnej.

Forma i warunki zaliczenia:

Warunek uzyskania zaliczenia przedmiotu:

1. Zaliczenie kolokwium pisemnych.
2. Aktywność na zajęciach.
3. Egzamin pisemny.

Bilans punktów ECTS:

Studia stacjonarne

Aktywność	Obciążenie studenta
Udział w wykładach	15 godzin
Udział w ćwiczeniach	30 godzin
Udział w konsultacjach	2 godziny
Samodzielne przygotowanie się do egzaminu	43 godziny
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	125 godzin

Punkty ECTS za przedmiot	5
--------------------------	---